

на единъ народъ. Вѣкове сж минали, презъ които историята свидетелствува за епохални борби и завоювания, но между всички стремежи най-траенъ и благословенъ отъ всички Богове си остава стремежътъ къмъ национално обединение, къмъ политическото единство на онѣзи народни маси, които сж имали общо минало, общи изпитания, еднаква сждба и еднакви интереси, изразявани и утвърждавани на единъ свързващъ ги разбираемъ езикъ. И не само иматъ минало и настояще, но и бждеще. Нека пояснимъ последователно тритѣ фази, които сж въ сжщностъ три опорни точки, върху които се изгражда цѣлостниятъ национализъмъ.

Нѣкои теоретици, лишени отъ вѣрно чувство за историята и нейнитѣ факти, обичатъ да поставятъ въ основата на националността преди всичко **кръвта и езика**, оформени и съхранени презъ вѣковетѣ срѣдъ дадени компактни човѣшки маси, населяващи опредѣлени територии. Да се отричатъ тѣзи сжществени елементи на национализма, би било погрѣшно; но че кръвта, езикътъ и територията, проследени презъ историческия процесъ, не сж нѣщо дадено и непромѣнливо, това е сжщо вѣрно. Отъ гледището на история и биология **чистата раса** е една недоказана научно хипотеза. Философътъ Освалдъ Шпенглеръ отрича „чистата раса“. Отрича я и идеологътъ на германския национализъмъ Мьолеръ Ванъ Денъ Брюкъ. И „най-чистата“ раса, това е положително, е сложенъ продуктъ на смѣшения и кръстосвания. Това е думата на науката. Друга проблема е **расовата евгеника**, расовата хигиена, която се стреми да подпомогне усилието на всѣки народъ къмъ самозапазване, здраве, дълголѣтие и **морална сила**. Тукъ науката и опитътъ не сж казали своята последна дума и безъ да сме „расисти“ въ политически смисълъ, ще бждемъ длъжни да слушаме полезнитѣ съвети на сведущитѣ въ социалната биология — научни и практически работници.

Така стои въпросътъ и съ **езика**. Цѣлата езикова наука ни разкрива една еволюция на езицитѣ безъ начало и безъ свършекъ. Толкова сложни влияния и преплитания на езиковитѣ общности по единъ коренъ сж установени, следъ като сж били забулени отъ вѣковетѣ, та да се счита че езикътъ е единствения елементъ за принадлежностъ къмъ една национална общностъ и за самоопредѣляне къмъ къмъ дадена раса, е съвсемъ погрѣшно. Езикътъ непрестанно се създава. Процесътъ на сливанията на малки, диалектни групи въ по голѣмитѣ политически блокове на нѣмци, англичани, французи и други продължава и днесъ. Литературниятъ езикъ е винаги синтезъ на трайното езиково богатство на единъ народъ, съставенъ, исторически погледнато, отъ различни племена и даже по-примитивни родови формации.

Още по-очевидна и достъпна за широката публика е проблема за **територията, като елементъ на националното**